

Povesti sre.

Čitala iz sre človeških
Sem povestic že precej.
Malo našla v njih veselja,
Strtih pa dovolj nadej.

Mnogokrat sem se zavzela,
Ko sovraštvo in zavist,
Bedo in gorje življenja
Kazal src je črni list . .

Oh, in zdaj, — kako vsakdanje
Te povesti se mi zde!
Le, kjer ljubav se mi slika,
Sklepam radosti roké.

Slutnje.

Tisoč sladkih slutenj
Dušo mi objame,
Če oko se troje
Z ókom mojim vjame.

V blaženosti svoji
Zrem zaupno na-te,
O življenja sreči
Sanjam dneve zlate.
Vida.

Bodimo dosledni!

Spisal Rošči v.

Davne moje sanje, da bi slovensko ženstvo imelo svoje *glasilo*, izpolnile so se, izpolnile se prej, nego sem se mogel nadejati!

Moje prepričanje bilo je vselej tako, da slovenska narodna ideja *brez zavednega* narodnega ženstva rano ali pozno propade. Slovenstvo se je razcepilo na mnogobrojne stranke z različnimi podstrankami: stara njiva peša, stari stebri trešče in se ruše od razjedajočega duha sedanjega časa. Mnogim narodna ideja ni več cilj, nego le *srelistro* doseči ta ali oni sebični namen ali zadostiti tej ali onej osebnej strasti.

Tak je bil položaj, ko se je probudila slovenska ženska.

Kaj je privedlo slovensko žensko k zavednosti? Ali so jej možki odprli hram znanja, ali so jih oni naučili, da so ravno take razumne stvari božje, s takim srcem, s takoj glavo, kakor oni? Ali so jim morda oni ponudili truditi se vkupnimi, zjedinjenimi silami, da se reši slovenstvo, da se ozdravi cloveštvo?

Spomin naših svetih blagovestnikov, katera sta dala našim pradedom rodno knjigo, rodno azbuko in jih učila slaviti Boga na materinem jeziku, ta spomin vzbudil je k življenju velehvalno družbo sv. Cirila in Metoda, ki si je zapisala na svoj prapor: spasiti slovenske mater to, kar je po božjej in cloveški pravici *njeno*.

Ljubezen k domovini, napreženje vseh narodnih sil k spasenju domovine — te zlate besede ozarile so blestečim svitom naše rodne kraje.

Ta luč je vzbudila tudi slovensko žensko. Najsvetejša, najvzvišenejša ideja ljubezni k domovini privedla je slovensko ženstvo k zavednosti, in to ženstvo razumelo je migom najsvetejšo in najvzvišenejšo svojo *dolžnost*. Jedva se je osnovala družba pod varstvom „slovenskih stran učiteljev“, svetih solunskih bratov, zbrale so se slovenske ženske okolo nje kakor marljive bučele okolo

svoje matice in neutrudno, z idejalno požrtvovalnostjo nosile so jej darove; število družabnic se je množilo z vsakim dnevom; ženske podružnice rasle so kakor cvetice po prvem toplim pomladanskem dežji. In zdaj moramo brezpristransko reči, da možki so telo, ženske pa duša prelepe družbe. Kaj bi ona bez žensk!

Ako pa so slovenske ženske razumele najvišjo in največjo svojo dolžnost, ako v izpolnjenji te dolžnosti ne pešajo, nego razvijajo vedno večjo energijo, da mi strme in občuduje gledamo nanje — ali ravno te ženske ne pojmo tudi drugih dolžnosti, manj važnih, katere terjajo manj uma in manj energije in ali bi ne bile one tudi v izvrševanji teh dolžnosti nam, možkim, primer, ki nas vleče in ki, govorimo naravnost, more včasih celo prisiliti, rdečico v naše lice?

In ta vzgled nam dajejo one ženske, o katerih smo mislili, da so „slabi spol“ in katere smo učili le toliko, da bi nam samim bilo mogoče s kom govoriti, kadar sedimo v družinskem krogu!

Da, ženske bile so možkemu igrača, čevčice, cvetice na katerih bi mi mogli pasti svoje oči.

Treba je bilo dati ženski le priložnosti, in dokazala nam je blistateljno, da ni kakega posebnega možkega in ne kakega posebnega ženskega uma, nego je le občečloveški um, kateri je dal pravični Stvarnik v jednakej meri vsem, katere je ustvaril po svojej podobi, naj si bodo jednega ali drugega spola. Ako se v tem nismo mogli prepričati prej, krivi smo bili sami. Možki so iznašli reči, ki nas morajo poraziti; no do proste resnice, do proste pravičnosti, videti v ženskej bitje jednakopravno z njimi, v svojej celoti niso še došli. Seveda, tudi grajščaki cele vekove niso mogli umeti, da so njih robovi ravno taki ljudje, kakor oni. Egoizem ni šala! Kako prijetno, kako udobno je imeti *sužnje*, no — kako unižuje to cloveka, ne roba, no gospoda!

No nadejajmo se, da se ne najde več cloveka, ki ki bi se osmelil terjati prejšnje stanje za slovensko žensko. Ako je res, da je ona dokazala, da umeva prvo in največjo dolžnost ne slabeje, ako ne boljše, nego možki, kateremu so bila odkrita vselej vsa pota, da se razvija umstveno, naložimo jim i druge dolžnosti, delimo se z njimi!

No tu dojdemo do logičnega sklepa, do zahteve krščanske pravice: ni dolžnosti bez pravic! Dajmo torej ženstvu pravice, katere imamo mi, možki; dajmo jim one pravice, katerih si žele same, kajti same najbolje znajo, česa jim treba. Odprimo jim dveri v hram vede na stečaj: naj ide tja, katero vleče srce in um. Vede nam bode zadosti za vse! Ne bodimo monopolisti, ne držimo uporno v rokah tega, o čemer sami vemo, da ni samo naše, nego da je lastnina vsega roda cloveškega. Ako je naš možki um višji, nego ženski — kaka nam grozi opasnost? Ako pa se pokaže, da je jednak z onim, kako moremo terjati zanj več pravic?

Take so moje misli pri pojavljenji *prvega glasila* slovenskega ženstva! Komur je ljuba domovina, komur je drag obstanek našega milega naroda, ta stopi v krog